

Onderzoeker Natuur & Milieu / Milieu-inspecteur
IBS 5: Verdieping Ruimtelijke Ordening
INFORMATIEDOCUMENT

De Haag

33

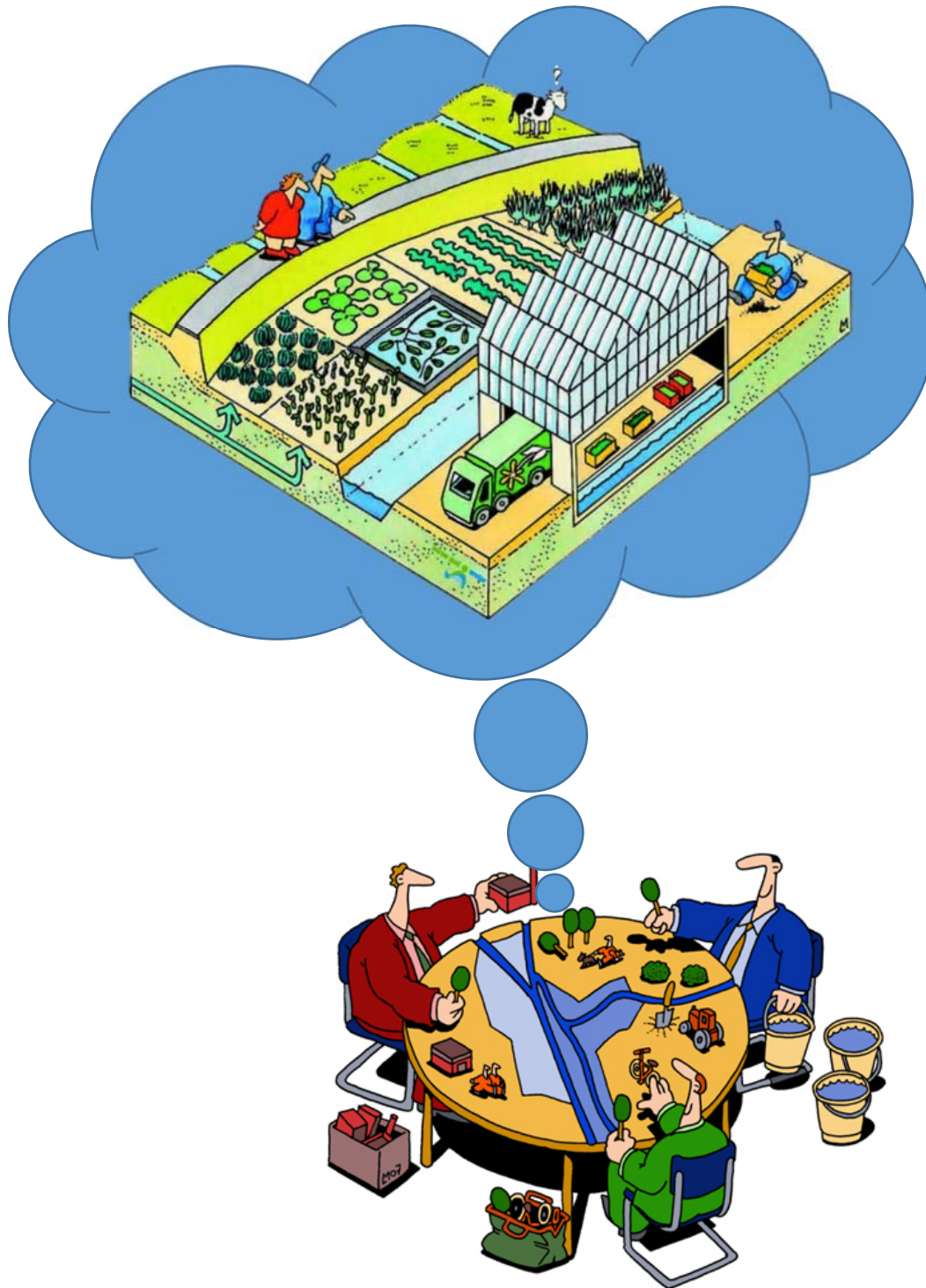
aschalijsche erfbebouwing

groene scheiding

ten eigendommen

De Ridderskamp

De Cock van Opijnen

Samenstelling

Piet de Jongh, Rob Vereijken, Toine van de Sande, Gea van den Berg, Roeland Uijtdewilligen

Versie

Oktober 2020

Inhoud

IBS Beschrijving	5
Leerdoelen & Succescriteria	6
Koppeling met Kwalificatiedossier	8
Eindtoets IBS 5.....	9
IBS Eindtoets - Onderdeel 1: Gebiedsonderzoek van stad naar streek (verslag).....	10
Onderdeel 2: Portfolio: Zorgvuldig Ruimtegebruik	23
Treden Portfolio Ruimtelijke Ordening	24
Trede 1: Zorgvuldig Ruimtegebruik.....	25
Trede 2: De te voeren WABO-procedure	27
Trede 3: Onderzoek aan de Eerste Laag.....	28
Trede 4: Onderzoek aan de tweede laag.....	30
Trede 5: Onderzoek aan de derde laag	32
Trede 6: Onderzoek aan de duurzaamheid laag.....	34
Trede 7: Bestemmingsregels	36
Trede 8: De reguliere procedure	37
Trede 9: Evaluatie en Advies	38
Deadlines voor het inleveren van de Treden & Verslag	39
Checklist Verslag en Portfolio met Treden	39
Bijlage: Algemene inleverereisen voor schriftelijk werk.....	40

IBS

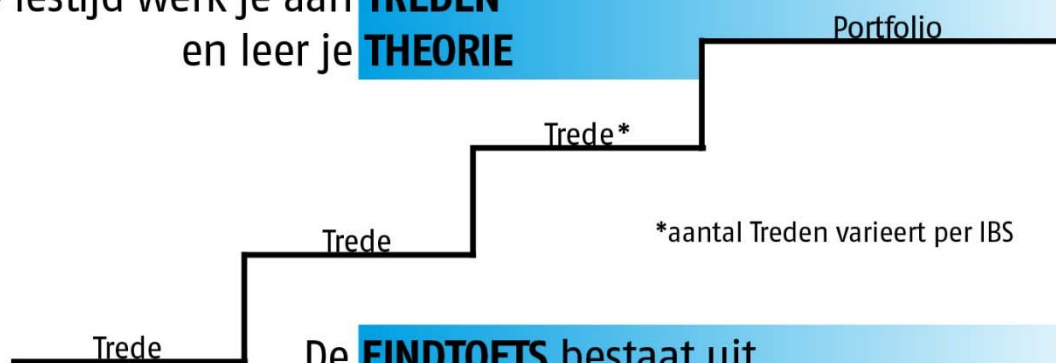
Integrale Beroepssituatie

Elk IBS begint met een **BESCHRIJVING** van een werksituatie

Daarbij horen **LEERDOELEN**

Elk leerdoel heeft **SUCCESCRITERIA**

In de lestijd werk je aan **TREDEN**
en leer je **THEORIE**

De **EINDTOETS** bestaat uit
DRIE ONDERDELEN

Altijd een **KENNISTOETS** en daarnaast twee andere onderdelen, bijvoorbeeld
een **PORTFOLIO**, **PRESENTATIE** of **VIDEOFILM**

Zijn deze drie onderdelen voldoende
dan is het IBS **BEHAALD**

De Milieu-opleidingen bestaan in totaal uit 8 IBS-en
Simpel toch? Heel veel succes!

IBS Beschrijving

De Integrale Beroepssituatie van IBS 5: Verdieping Ruimtelijke Ordening

Je werkt als junior-medewerker bij de afdeling ruimtelijke ordening van een gemeente. Bij het bureau komt een projectaanvraag binnen. Hiervoor moeten verschillende onderzoeken uitgevoerd worden. Het ingenieursbureau gaat hiervoor zorg dragen.

Je toetst het project aan de provinciale en gemeentelijke ambities voor het landschap. Hiervoor onderzoek je de landschappelijke achtergrond en de historie van de omgeving van het projectgebied; hoe is het landschap gevormd en wat zijn de belangrijkste menselijke invloeden? Dit noemen we een gebiedsbeschrijving.

Je bestudeert relevante beleidsplannen van betrokken overheden en regionale initiatieven op het gebied van duurzame streek-ontwikkeling.

Je bestudeert het bestemmings- of omgevingsplan van de gemeente en/of de verordening ruimte van de provincie. Op basis van de hierin opgenomen bestemmingen en regels maak je een gemotiveerde afweging over kansen en mogelijkheden van het project.

Tot slot licht je de regelgeving over vergunningen en procedures met betrekking tot je project toe.

Thema's in dit IBS

In dit IBS ga je kennis en vaardigheden ontwikkelen rond de volgende thema's:

- Ontwikkeling van het natuurlijk landschap
- Opbouw en groei van dorpen en steden
- Visies op ontwikkelingen in de toekomst van stad en platteland
- Rijks- en provinciaal beleid voor de invulling van de leefomgeving
- Wet- en regelgeving op provinciale en lokale schaal voor de leefomgeving
- Het gemeentelijk bestemmingsplan
- Bouwen, aanleggen en uitvoeren van activiteiten en de wetgeving hierbij
- Initiatieven om welzijn en welvaart van een stad of streek duurzaam te ontwikkelen

Leerdoelen & Succescriteria

Leerdoelen

1. Je legt de ontwikkeling van het landschap en de bewoning van een onderzoeksgebied uit en licht de visies op de toekomst van het betreffende gebied toe.
2. Je toetst projectaanvragen voor een omgevingsvergunning aan de wettelijke regelgeving.
3. Je adviseert het bevoegd gezag over een bestemmingswijziging van een gebied op basis van waarderingscriteria uit de lagenbenadering.
4. Je past het wettelijk instrumentarium voor milieu- en natuurwetgeving toe (vergunning, meldingen en vrijstellingen).
5. Je legt de wet- en regelgeving op het gebied van bouwen en aanleggen uit.
6. Je licht verschillende initiatieven en plannen toe op het gebied van een duurzame stad- en streekontwikkeling.

Succescriteria

- 1.1 Je beschrijft de ontwikkeling van een landschap vanaf de ijstijd aan de hand van vormende processen.
  - 1.2 Je legt in grote lijnen het ontstaan en de ontwikkeling van een dorp of stad uit.
  - 1.3 Je verklaart de betekenis van de menselijke invloed op de biodiversiteit van het natuurlijk landschap vanaf het begin van het holoceen.
  - 1.4 Je beschrijft de gewenste ontwikkeling van een gebied aan de hand van structuurvisies op het gebied van ruimtelijke ordening.
  - 1.5 Je beschrijft de gewenste ontwikkeling van een gebied op het gebied van milieuaspecten en waterbeheer.
-
- 2.1 Je past de provinciale verordening ruimte en het gemeentelijk bestemmingsplan toe om een projectvoorstel te toetsen aan de haalbaarheid voor uitvoering.
  - 2.2 Je benoemt de wettelijke mogelijkheden om een bestemmingsplan aan te passen.
-
- 3.1 Je inventariseert de waarden van een gebied volgens de lagenbenadering en de duurzaamheidsaspecten.
  - 3.2 Je toetst de haalbaarheid van een bestemmingswijziging van een gebied aan de inventarisatie van de drie lagen en duurzaamheidsaspecten.
  - 3.3 Je adviseert het bevoegd gezag over de kansen om een project te realiseren
-
- 4.1 Je licht toe welke rol een omgevingsvergunning uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) speelt in de ruimtelijke ordening.
  - 4.2 Je legt de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning uit op basis van de Wabo.
  - 4.3 Je past de Ministeriele regeling en het Besluit omgevingsrecht (Mor en Bor) toe in voorkomende cases.
  - 4.4 Je legt uit op welke beleidsterreinen de wet en regelgeving voor de leefomgeving van toepassing zijn.
  - 4.5 Je past de wet en regelgeving voor de leefomgeving toe bij het opstellen van een advies over de ruimtelijke ordening.
-
- 5.1 Je licht de wet- en regelgeving omtrent bouwen en aanleggen toe in voorkomende gevallen.
  - 5.2 Je kunt in voorkomende gevallen de afwegingen over bouwen en de omgevingsvergunning toepassen.
-
- 6.1 Je analyseert de documenten waarin je informatie vindt over de visies, verordeningen en plannen voor een gebied.
  - 6.2 Je stelt uit genoemde documenten vast welke ontwikkeling er in een gebied spelen
  - 6.3 Je legt uit wat duurzaamheid op een regionale schaal betekent op basis van PPP.
  - 6.4 Je maakt een sterke-zwakte analyse van een gebied met betrekking tot duurzaamheid

Koppeling met Kwalificatiedossier

Dit IBS is gekoppeld aan de volgende Kerntaken uit het Kwalificatiedossier Milieu-onderzoek & -inspectie:

KERNTAAK 1:   Uitvoeren metingen leefomgeving en rapporteren resultaten

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft gespecialiseerde kennis van leefomgevingscomponenten flora, fauna, water, lucht, bodem, geluid, afval
- heeft gespecialiseerde van kennis bouw- en bedrijfsprocessen in relatie tot beroepstaken
- heeft gespecialiseerde kennis van voor beroepsuitoefening noodzakelijke kennis van ruimtelijke ordening, milieu en natuur
- heeft gespecialiseerde kennis van chronologie van onderzoeken, onderzoeksmethoden en –technieken binnen het werkveld
- kan plattegronden lezen/interpreteren
- kan projectmatig werken
- kan geografische kaartinformatie interpreteren

KERNTAAK 2:   Uitvoering geven aan wet- en regelgeving leefomgeving

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft gespecialiseerde kennis van specifieke wet- en regelgeving op vakgebied
- heeft gespecialiseerde kennis van typen meldingen, ontheffingen en vrijstellingen in verschillende omgevingen
- heeft gespecialiseerde kennis van wettelijke bevoegdheden
- heeft gespecialiseerde kennis van staatsinrichting, planprocedures en beleidsplannen
- heeft gespecialiseerde kennis van protocollen en richtlijnen
- kan ruimtelijke plannen lezen/interpreteren

Eindtoets IBS 5

Je sluit het IBS af met de volgende Eindtoets-onderdelen. Je kunt het IBS behalen door gemiddeld een voldoende te scoren voor deze drie onderdelen.

Onderdeel 1: Gebiedsonderzoek: van stad tot streek (verslag)

Je maakt een verslag over een vijftal onderzoeken die je in een wijk, stad en streek uitvoert.

Samenwerken: Je maakt het verslag met z'n tweeën.

Weging: Dit verslag telt voor 1/3 mee in je eindcijfer.

Onderdeel 2: Portfolio: Zorgvuldig Ruimtegebruik

(Inleveren van Treden (met feedback) en het geven van een presentatie)

Uitgebreide opdracht waarmee de behandelde zaken uit het thema *Ruimtelijke Ordening* en *Wetgeving* worden getoetst. Je onderzoekt de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een industrieterrein op een zelf gekozen locatie. Per trede werk je een aantal dia's uit voor in je eindpresentatie.

Samenwerken: Je werkt alleen.

Weging: Dit verslag telt voor 1/3 mee in je eindcijfer.

Onderdeel 3: Kennistoets

In deze kennistoets wordt je theoretische kennis getoetst over de thema's Ruimtelijke Ordening, Stad en streekontwikkeling en Wetgeving. Hiervoor kun je de theoriebundels van de thema's en de bijbehorende oefenvragen bestuderen.

Weging: Deze Kennistoets telt voor 1/3 mee in je eindcijfer.

Stof voor onderdeel 3: Kennistoets

Hieronder vind je een opsomming van de lesstof die je moet beheersen om de Kennistoets te kunnen maken. De benodigde documentatie is allemaal te raadplegen via de wikiwijs omgeving van IBS 5.

- Theoriebundel Ruimte om te Leven
- Theoriebundel Omgevingsrecht WABO
- Theoriebundel Stad en Streekontwikkeling
- Poster Omgevingsvergunning

IBS Eindtoets - Onderdeel 1: Gebiedsonderzoek van stad naar streek (verslag)

Succescriteria IBS 5

1.1, 1.2, 1.3, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4

Inleiding

In deze opdracht maken we een schaal-stap. We starten met een onderzoek naar de leefbaarheid van een wijk en eindigen op streekniveau met een onderzoek naar regionale duurzame ontwikkelingen. In de middenstap kijk je daarnaast ook nog naar wat er in je stad of dorp aan ontwikkelingen in de leefomgeving plaatsvindt.

Doelstelling

Je maakt kennis met de verschillende organisatieniveaus op het gebied van ruimtelijke ordening en kunt de link naar geldende wet- en regelgeving leggen.

Benodigheden

- diverse websites
- werkinstructie de Leefbare Wijk

De uitwerking van het verslag dient te voldoen aan een aantal indieningsvereisten. Zie hiervoor de bijlage achterin dit document.

Denk altijd aan een goede bronvermelding. Dit geldt voor alle onderdelen van het verslag!

Deel A: Ontwikkeling van het Landschap

Inleiding

Je krijgt in deze opdracht een beeld van de ontwikkelingen van het landschap vanaf de ijstijden totdat de mens er grote invloed op ging uitoefenen. Bij ruimtelijke ordening nemen de waarden van het landschap een belangrijke plaats in. Het gaat daarbij om waarden van natuur en cultuurhistorie. Waarden die ook belangrijk zijn voor de identiteit van de bevolking. Daarvoor is het belangrijk dat je weet hoe die waarden in de loop van de eeuwen zijn ontstaan.

Wat is eigenlijk ons natuurlijk landschap? Dat varieert natuurlijk per regio. In deze taak gaan we er naar op zoek.

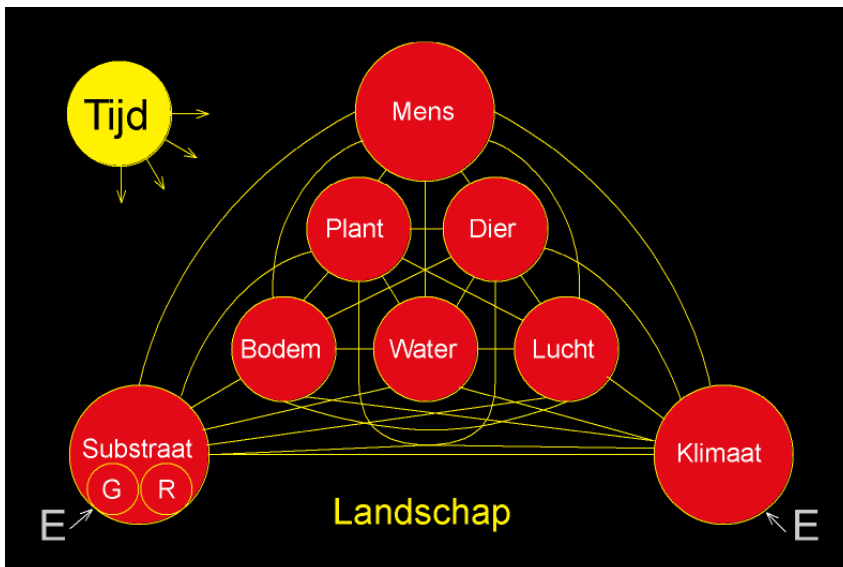
Kies een doelgebied voor de volgende opdracht. Even een toelichting:

- Je mag je woonplaats kiezen of de stad waarin het te ontwikkelen industriegebied ligt uit de portfolio-treden.
- Het gebied moet in één van de fysisch geografische regio's liggen. Geef aan welke regio van toepassing is.
- Je mag voor de beschrijving van de ontwikkeling van jouw (deel)gebied het hele fysisch geografische gebied kiezen.
- Als er erg specifieke bijzondere ontwikkelingen zijn voor jouw deelgebied, dan beschrijf je die apart.

Gebruik voor de beantwoording de volgende sites: <http://www.geologievannederland.nl>

- Klimaat** als landschapsvormende factor.
Onze huidige landschappen zijn hoofdzakelijk opgebouwd uit materialen die zich hier in het Pleistoceen of het Holoceen hebben afgezet.
  - In welk tijdperk heeft zich jouw doelgebied gevormd?
  - Wat waren de belangrijkste klimaat kenmerken van dit tijdperk?
- Bodem** als landschapsvormende factor.
Onze bodem kan opgebouwd zijn uit minerale en organische bouwstenen met daartussen water en lucht.
  - Wat zijn de belangrijkste bouwstenen (grondsoorten) van de bodem in jouw gebied?
  - Leg uit hoe die hier zijn gekomen. Welk proces is hiervoor verantwoordelijk?
- Bodem** als landschapsvormende factor
  - Beschrijf het reliëf van de ondergrond van je gebied aan de hand van de geomorfologische kaart.
  - Welke vormingsprocessen lagen er ter grondslag aan deze reliëfvormen?
- Water** als landschapsvormende factor
  - Hoe kan water het landschap vormgeven? Geef een drietal voorbeelden.
  - Welk van de voorbeelden is van toepassing in jouw gebied? Leg dit uit, ook als er geen van de mogelijkheden van toepassing is, licht je toe waarom.
- Water:** Vennen op de zandgronden
  - De meeste vennen liggen in Nederland op de hogere gronden. Hoe komt dit, hoe ontstaat een ven?
  - Welke type water treffen we in de meeste vennen aan? Geef een bijzonder kenmerk van dit watertype.

6. **Water:** Stroming in beken en rivieren
  - a. Verklaar waarom een beek een vaak kronkelend (meanderend) verloop heeft.
  - b. Hoe verlopen de beken en rivieren (natuurlijke waterlopen) in jouw gebied en probeer hier een verklaring voor te geven.
7. **Planten** als landschapsvormende factor
  - a. Geef vier voorbeelden van de landschapsvormende aspecten van planten en bomen.
  - b. Welke factoren in een landschap bepalen er welke soorten planten er in een gebied voorkomen? Noem er vier en gebruik de onderstaande figuur.
8. **Dieren** als landschapsvormende factoren.
  - a. Hoe kunnen dieren bijdragen aan het uiterlijk van een landschap? Noem 4 factoren.
  - b. Geef dit bovenstaande aan voor jouw gebied en noem de dieren die hier een rol spelen.

Factoren die een rol spelen bij de ontwikkeling van het landschap

9. De mens als landschapsvormende factor
  - a. Zet eens 10 ingrepen op een rij die het landschap veranderen door mensenhanden.
10. Licht toe door welk menselijk ingrijpen de volgende landschapstypen zijn ontstaan
  - a. Heide
  - b. Zandverstuivingen
  - c. Veenplassen
  - d. Veenweiden
  - e. Productiebossen (dennen, sparren, populieren, etc)
  - f. ....

Deel B: Je leefbare wijk

Vorbereiding

We gaan op zoek naar een wijk die we op enkele kenmerken van Leefbaarheid willen onderzoeken. Is onze wijk in jullie ogen en die van de bewoners goed leefbaar?

Dit onderzoek is gebaseerd op een programma dat de provincie Gelderland heeft ontwikkeld en De Gelderse Gezondheidswijzer heet. Daar kun je ook bij problemen met dit project de Excel bestanden opnieuw downloaden en invullen voor je eigen wijk of woonplaats.

<https://www.quickscangezondeleefomgeving.nl/download/>

Ons onderzoek

Welke kenmerken gaan we onderzoeken:

1. Groene wijk: openbaar groen, tuingroen, monumentaal groen, staat van onderhoud

Wat vind je van het groen in de wijk?

- * is er veel en groots openbaar groen zoals een park of groepen bomen
- * zijn er veel grote en flink beplante tuinen zowel vóór als achter de huizen
- * is er laanbeplanting langs de straat met flinke bomen
- * hoe is het groen onderhouden, verzorgd, natuurlijk of een wildernis

2. Blauwe wijk: waterpartijen, wadi's en regenwaterafvoer, natuurlijk water, natuurlijke oevers

Wat vind je van het water in de wijk?

- * is er zichtbaar veel water in de wijk zoals singels en vijvers
- * mag het regenwater op straat lopen en naar verzamelsloten (wadi's) stromen of gaat het naar het riool
- * ziet het water in de wijk er natuurlijk uit met planten en veel mogelijkheden voor vissen en amfibieën
- * zijn de oevers voor planten en dieren ingericht of steil en bestraat

3. Rode wijk: soort huizenbouw, bebouwingsdichtheid, openbare gebouwen, variatie

Wat vind je van de bebouwing in de wijk?

- * zijn er verschillende typen huizen, niet alleen in grootte maar ook in bouwvormen
- * staat de bebouwing dicht op elkaar (rijtjeshuizen) of op de weg
- * zijn er ook andere gebouwen dan huizen te vinden (zie ook voorzieningen)
- * zijn er oude historische woningen of monumenten
- * kun je goed de wijk in en uit en heb je snel aansluiting op het grote wegennet

4. Veilige wijk: verkeersstromen, gevaarlijke objecten, industrie en wonen, criminaliteit en overlast

Vind je het een veilige wijk?

- * hoe stroomt het verkeer door de wijk, komt er doorgaand verkeer of alleen bestemmingsverkeer
- * zijn er verkeersveiligheidsmaatregelen zoals drempels, vernauwingen of andere obstakels
- * zijn de kruispunten, overwegen of oversteekplaatsen overzichtelijk en veilig
- * zijn er gevaarlijke objecten voor explosies, brand of is er een route voor tankauto's
- * zijn de waterpartijen veilig voor kinderen

- * is er industrie of zijn er winkels die vrachtauto's aantrekken
- * staat de wijk bekend om overlast door personen in elk mogelijk opzicht

5. Gezonde wijk: hittestress, verkeersbewegingen, geuroverlast, stofoverlast, geluidoverlast

Denk je dat het een gezonde wijk is?

- * is er veel ruimte in de wijk en wordt die ingevuld met groen of met stenen (bestrating)
- * veroorzaakt het verkeer veel beweging zoals stoppen, parkeren, files of stroomt het goed door
- * merk je regelmatig iets van stank door industrie, verkeer of landbouw
- * is er een probleem met stof in de lucht door stuivende akkers, veeteelt, of dieselwagens
- * is er sprake van geluidoverlast overdag en in de avond en nacht door o.a. verkeer, trein, industrie
- * zijn er in de directe omgeving windmolens of hoogspanningsmasten

6. Bewegende wijk: sport en speelmogelijkheden.

Zijn er mogelijkheden voor sport en spel?

- * zijn er speeltoestellen of een speeltuin voor kinderen
- * zijn er mogelijkheden voor wandelen of fietsen over gescheiden paden
- * tref je er sportaccommodaties voor binnen en/of buitensport
- * is er zwembad in de buurt
- * zijn er in de buurt mogelijkheden voor een rondje trimmen (hardlopen)

7. Levendige wijk: sociale contacten, winkels, uitgaan, activiteiten

Is er wat te doen in de wijk?

- * zijn er uitgaansmogelijkheden, restaurant, café, bioscoop, etc.
- * is er jeugd op straat door scholen, scouting of andere jeugdverenigingen
- * zijn er winkels of is er een supermarkt of zijn deze in de directe omgeving
- * worden er activiteiten georganiseerd, feesten, zang- of dansmanifestaties, ect

8. Schone wijk: afval en vuil op straat en tuin, onderhoud straat en straatmeubilair

Hoe schoon is de wijk?

- * zijn de straten en de openbare ruimte schoon en onderhouden
- * is het straatmeubilair als bankjes, speelpleintjes goed onderhouden
- * is er een hondenpoep probleem
- * houden de bewoners hun huis en tuin schoon en opgeruimd
- * wordt er fatsoenlijk met auto en fiets geparkeerd of is het ongeordend

9. Verzorgende wijk: scholen, medisch centrum, bejaardenhuis, EHBO of dokterspost

Zijn er voorzieningen voor hulp en onderwijs in de wijk of in de directe omgeving?

- * kun je snel een dokterspost of medische verzorging bereiken
- * kun je in de wijk naar (basis) school
- * is er direct in de buurt kinderopvang
- * is het vervolgonderwijs op redelijke afstand bereikbaar

10. Bewoners wijk: samenstelling van de wijk naar bewoners, leeftijden, etnische achtergrond, woningen

Hoe is de bewonerssamenstelling in de wijk?

- * is er een grote groep niet-westerse allochtonen (Surinamers, Antillianen, Afrikanen, ed.)
- * is er een grote groep westerse allochtonen (bv arbeidsmigranten)
- * is de leeftijdsopbouw van de wijk gespreid of sterk jong of oud
- * zijn er veel éénouder gezinnen of alleenstaande personen

11. Milieu van de wijk

Wat is de kwaliteit van het (gemeten) leefmilieu in de wijk?

* ga naar <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten> en zoek een aantal belangrijke milieufactoren op. Kijk hoe je wijk hierop scoort.

* voorbeelden zijn geluid, gezondheid, luchtkwaliteit, veiligheid. Zoek dan zelf de uitgewerkte thema's en kaarten

12. Tevreden wijk: indruk van de bewoners zelf

Hoe tevreden zijn de bewoners met hun eigen wijk?

* wat vinden de bewoners van hun eigen wijk: zie <https://www.leefbaarometer.nl/home.php> kijk naar alle aspecten en de totaal indruk

1. Uitvoering

Hoe gaan we te werk?

We gaan in groepjes aan de slag. Start met de observatie, hypothese en onderzoeksvraag. Allereerst kijk je kritisch naar de zaken waar je op moet letten bij de inventarisatie. Zijn er nog zaken die je toe wilt voegen of weg wilt laten? De bedoeling is dat je per thema een waardering geeft van 1 t/m 5. Je kunt waarschijnlijk niet alles beoordelen maar er zijn altijd wel wat zaken die je punt kunnen bepalen. Let erop dat je altijd een waarde invult in de tabel.

2. Verwerking van de resultaten

We maken gebruik van het Excel programma "Wijk Leefbaarheidswijzer". In het Tabblad "invulblad" vind je de thema's. Zet hier je score achter en de korte toelichting. Deze gegevens verschijnen dan automatisch in het Tabblad "Grafiek".

Het is nu zaak om wat conclusies te trekken. Denk er zelf maar eens over naar wat je uit de gegevens kunt halen om uiteindelijk een aanbeveling naar de gemeente te doen om de wijk gezonder en leefbaarder te maken.

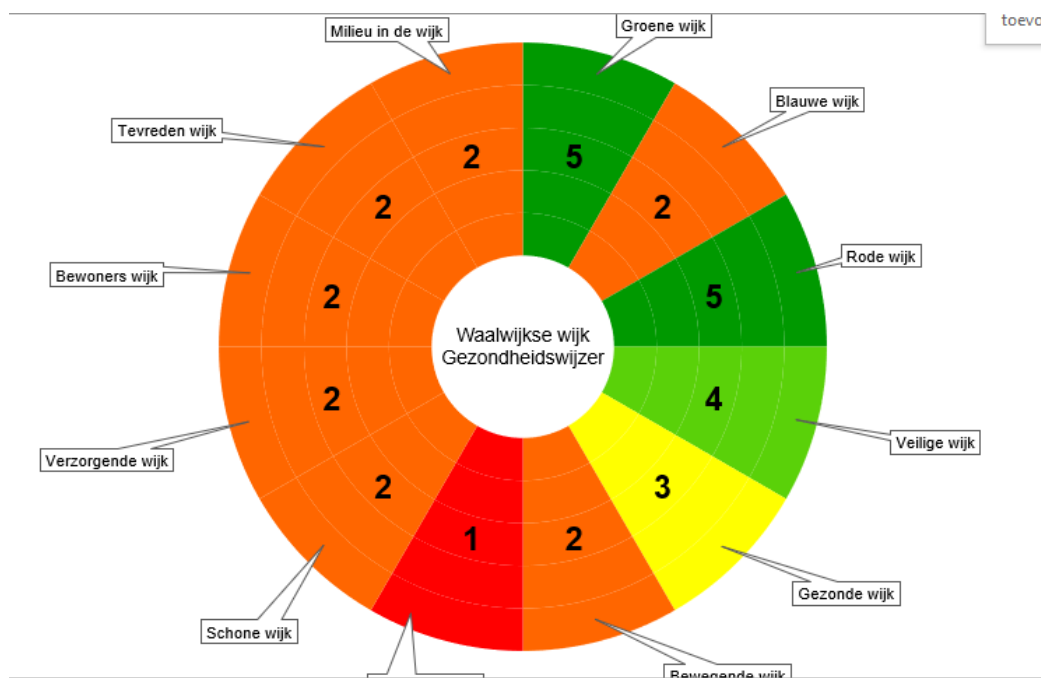
3. Aanbevelingen

In dit laatste hoofdstuk is er ruimte voor de aanbevelingen.

Toets je aanbevelingen aan de haalbaarheidscriteria:

- Kosten en wie ze gaat dragen
- Medewerking van de bewoners van de wijk
- Tijd om ze in te voeren
- Effectiviteit voor het welzijn
- Andere zaken als inzet vrijwilligers, veel bureaucratie, profiteert wel iedereen, etc.

Maak tot slot een prioriteitenlijst van je aanbevelingen op grond van de haalbaarheidscriteria.

Voorbeeld van de grafische weergave van de resultaten.

Je uitwerking voor dit onderdeel B moet bestaan uit deze onderdelen:

Inleiding (bestaat uit Observatie, vraagstelling en hypothese)	Observatie, De observatie is een beschrijving van de context waarbinnen je dit onderzoek hebt uitgevoerd. Waarom ben je dit gaan uitzoeken? "Omdat het moest van school" is vaak niet de meest prijzenswaardige motivatie, maar kan soms een geldig startpunt zijn. De bedoeling van de observatie is om duidelijk te maken aan de wereld waarom dit onderwerp interessant is en waarom het voor de lezer dus de moeite waard is om jouw verslag verder door te nemen.
	Vraagstelling Wat ga je beantwoorden. heldere, afgebakende, zeer scherpe onderzoeksvraag. Een onderzoeksvraag is een open vraag.
	Hypothese Als je je onderzoeksvraag eenmaal hebt opgeschreven, is het maken van een hypothese niet moeilijk meer. Het moeilijkste is nog om te snappen wat een hypothese nou eigenlijk is! Een hypothese is een stelling die 'waar' of 'niet waar' kan zijn. Een goede hypothese is een stelling die gaat over jouw vraag. Je schrijft je vraag dus op alsof je al een antwoord hebt.
Materiaal en methode	Een beschrijving van de werkwijze. Hoe is je experiment opgezet om de hypothese te toetsen?
Resultaten	Ten eerste is van belang dat je hier nog geen conclusies en/of interpretaties van de resultaten geeft. Dit onderdeel is alleen bedoeld om uitkomsten op een rijtje te zetten. Dat moet dan vervolgens wel zo overzichtelijk mogelijk gebeuren. Dit is meestal het zakelijkst en best te lezen door gebruik te maken van tabellen en grafieken.
Conclusie	Je herhaalt je hypothese, en legt uit hoe je aan de resultaten kunt zien dat je hypothese 'waar' of 'niet waar' was.
Discussie (inclusief advies/aanbeveling)	wat valt er op aan je resultaten? Zijn er vreemde uitschieters of bijzondere waarnemingen? Hoe kan dat denk je? Ging er iets mis of slordig tijdens het uitvoeren van het experiment? Wat zou je aanraden als vervolgonderzoek? Je stelt je gevonden conclusies ter discussie en stelt een advies op.

Deel C: Je stad

C1. Dorpen en steden

Het landschap kan worden gelezen als een levensgroot platenboek van de geschiedenis, al kunnen we niet altijd even ver in de tijd terug als we zouden wensen. Vooral de **middeleeuwen** hebben weinig sporen nagelaten met uitzondering van kerken, kastelen, enkele dijken en turfvaarten. Uit de **17de en 18de eeuw** bleef meer bewaard en kennen we zelfs nog enkele boerderijen. Pas in de **19de eeuw** zien we het uiterlijk dat we sinds de **vroege 20ste eeuw** als 'traditioneel' beschouwen en waarvan soms wordt verondersteld dat het eeuwenoud zou zijn. Dat beeld is dus niet juist, het platteland is juist steeds erg **dynamisch** geweest en veranderde voortdurend van karakter.

Die veranderingen begonnen toen na het jaar 1000 de bevolking toenam en de capaciteit van de agrarische infrastructuur onvoldoende was om alle monden te voeden. Het was de tijd van **grote ontginningen** en **verbeterde landbouwmethoden**. In dit landschap ontstonden vele **dorpen, steden en gehuchten**. De vorm daarvan kwam voort uit de eigenschappen van het landschap en de bodem en uit wat de mens daarmee kon doen. Door de **verschillen in bodemsoorten** was die ontwikkeling gevarieerder dan wel eens wordt gedacht.

Om een nauwkeurig beeld te krijgen van de historie van jouw woonplaats gaan we op zoek naar de ontstaansgeschiedenis van de bewoning.

1. Beschrijf in 200 woorden de natuurlijke omgeving van je gekozen plaats. Zoek informatie in het wikibestand: Ontgonnen Verleden. Zoek je regio en vind de beschrijving van je gekozen plaats. Geef in het kort aan hoe je gekozen plaats is ontstaan.
2. Bekijk je woonplaats op www.topotijdreis.nl en volg de ontwikkeling vanaf ca 1850. Beschrijf de ontwikkelingen chronologisch (in volgorde van de tijd). Let hierbij op de volgende zaken:
  - a. Omvang van het stedelijk gebied (nieuwe wijken, industrie, sportcomplexen, etc)
  - b. Infrastructuur: hoe was en hoe is je dorp of stad bereikbaar. (aanleg wegen, kanalen, spoor)
  - c. Grondgebruik en soort natuur (akker, weiden en woeste gronden als heiden, bossen, wateren, etc)
3. Door alle ingrepen is er nogal wat met de natuur van de streek gebeurd. We starten ons onderzoek bij de eerste echte topografische kaart van Nederland.
  - a. Beschrijf de natuur die je aan zou treffen van de jaren 1850, 1950 en 2019 aan de hand van het volgende schema. Plaats bij elk landschapstype en ieder jaartal één, twee of drie kruisjes als je vindt dat dit landschapstype in dat jaar onbelangrijk (x), minder belangrijk (xx) of erg belangrijk (xxx) in het landschap was.

Landschapstype	1850	1950	2019
Bos			
Heide			
Bewoning/Dorp			
Akkers			
Weiden			

Geef aan in welke tijd het landschap het meest gevarieerd was en waarom je dat vindt.

4. Je ziet dat de menselijke activiteit in de loop van 170 jaar steeds intensiever wordt.

- a. Beschrijf de menselijke invloeden op het landschap in de drie jaren. Wat hebben de mensen met het landschap gedaan?
- b. Geef bij de thema's uit vraag a aan of ze meer of minder variatie voor het landschap betekenden.

a. Menselijke activiteit	b. Betekenis voor het landschap

5. In de kaart van 2019 zie je enkele ontwikkelingen die om meerdere redenen ongewenst zijn.
  - a. Geef aan welke ontwikkelingen je ontdekt of al weet en waarom ze op milieutechnisch (bodem, water, lucht, geluid) en natuurlijk (flora en fauna) vlak ongewenst zijn.
  - b. Geef bij de ontwikkelingen uit vraag a welke argumenten er in het verleden gespeeld kunnen hebben om de huidige problemen te veroorzaken.
  - c. Welke specifieke problemen zie je als je naar de waterstaat van het gebied kijkt? Hoe zou je deze oplossen?
  - d. Welke specifieke problemen zie je als je naar de ecologische structuur van het gebied kijkt? Hoe zou je deze oplossen?

C2. Visie op de toekomst

In de ruimtelijke ordening worden steden en dorpen vaak verdeeld onder het stedelijke deel en het buiten(stedelijk)gebied. Dat doe je ook in deze opdracht.

Maak voor beide (deel)gebieden een uitgebreid overzicht van de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening. Het best kun je dit oppakken volgens de Lagenbenadering. Je zult zien dat niet alle thema's hieruit in beide gebieden van toepassing zijn, maar je hebt zo wel een leidraad. Je vindt hierover veel informatie in de Structuurvisie van de gemeente.

Je werkt de zaken weer uit volgens het stramien van observatie-onderzoeksvraag enz. Zet de gewenste ontwikkelingen voor binnen- en buitenstedelijk gebied keurig in twee schema's op een rij. Licht kort de ontwikkelingen toe.

1. Wat houdt de ontwikkeling in?
2. Hoe denkt de gemeente het doel te bereiken?

Deel D1: Je streek

Hieronder vind je een aantal thema's die in een streek of regio kunnen spelen. Ze hebben alle met het landschap, de bewoners, de natuur, en de leefbaarheid te maken. Ook hebben ze allemaal een relatie met het begrip Duurzaamheid in de zin van People, Planet en Profit.

Thema's in een streek:

1. **Landgoederen:** wat zijn het, wat is hun wettelijke status, hoe kun je er een stichten, beschrijf uitvoerig een voorbeeld.
2. **Nationaal park:** wat is het, hoe wordt het bestuurd, wie heeft er voordelen van, wat is de natuurkant en welke kanten zijn er nog meer?
3. **Dagtoerisme:** Hoe is het toerisme regionaal en lokaal geregeld, wie zijn de deelnemers in een toeristische dienst, kies een voorbeeld stad of dorp en beschrijf de dag toeristische mogelijkheden en hun relatie tot de omgeving.
4. **Streekproducten:** wat zijn de bijzondere kwaliteiten van de producten die in een streek geproduceerd worden, hoe wordt er aandacht voor gevraagd, welke afzetmogelijkheden worden aangeboden, geef een voorbeeld van een streekproduct en beschrijf de introductie, de productie en de verkoop
5. **Verblijftoerisme:** Hoe is het toerisme regionaal en lokaal geregeld, wie zijn de deelnemers in een toeristische dienst, kies een voorbeeld stad of dorp en beschrijf de verblijf toeristische mogelijkheden en hun relatie tot de omgeving.
6. **Natuurgebieden:** welke natuurgebieden zijn er regionaal, wat is hun natuurlijk belang, hoe worden ze gepromoot, in welke mate heeft de natuur voordeel bij de streekontwikkeling, geef een voorbeeld en beschrijf het
7. **Dorpsontwikkeling:** welke dorpen en steden doen mee in de steekorganisatie en hoe, op welke wijzen hebben ze iets gemeenschappelijk in de streekprojecten, op welke terreinen biedt de samenwerking in de streekorganisatie geen contactpunten, geef een voorbeeld van een dorp of stad en beschrijf de betrokkenheid bij de streek.
8. **Presentatie:** hoe presenteert zich een streek via papier en digitaal, waar wordt aandacht voor gevraagd, welke grotere thema's worden uitgelicht, kies een voorbeeld gebied en breng de promotie in beeld.

Opdracht:

1. Leg eerst uit wat je onder de PPP van duurzaamheid voor streekontwikkeling verstaat.
2. Kies dan een streek, liefst waarin je ook al opdracht A en B hebt uitgewerkt, maar dit is niet verplicht. Maak een keuze uit **één van de bovengenoemde thema's** en werk dit uitvoerig uit. Je mag ook een eigen thema kiezen maar leg dit dan eerst voor aan de docent.

Deel D2: Je streek

Om streekontwikkeling te bestuderen voor een voorbeeldgebied zoomen we nu in op Het Groene Woud. We hebben het gebied bezocht tijdens onze fietstocht. In deze opdracht kijken we speciaal naar de visie die voor deze mooie streek is ontwikkeld.

De gebiedsvisie vind je in de Ontwikkelingsvisie 2011-2025

onder: http://www.hetgroenewoud.com/applications/hetgroenewoud/files/documenten/Ontwikkelvisie_HGW_2011-2025_definitief.pdf

A. Inleiding

We scrollen eerst eens door de visie en beantwoorden de volgende vragen:

1. Hoe ziet men de invulling van de 3 P's voor duurzame ontwikkeling in HGW? (blz 5)
2. Welke drie kernkwaliteiten worden onderscheiden? (blz 11 en verder)

B. De Visie

In deze taak gaan we uitzoeken hoe de visie op de ontwikkeling van de verschillende schillen gerealiseerd zou kunnen worden. Je brengt in beeld welke maatregelen er op allerlei vlakken moeten worden genomen om de doelen uit de visie te halen in 2025. Hoe pak je dit aan?

1. Maak een tabel met de doelen per schil. Let hierbij op de werkwoorden die gebruikt worden. Denk aan verbreden, verbinden, versterken, herstellen, slopen, aanleggen, beheren en dergelijke. Geef ook aan welk thema bedoeld wordt met het werkwoord. Zoiets als stallen slopen, fietspaden aanleggen, landbouw verbreden, natuur beheren, etc.
2. Groep 1. gaat in beeld brengen hoe de visie van het Natuurhart van Het Groene Woud (1^e schil) gerealiseerd zou kunnen worden.
3. Groep 2. gaat in beeld brengen hoe de visie op het Cultuurlandschap van Het Groene Woud (2^e schil) gerealiseerd zou kunnen worden.
4. Groep 3. Gaat in beeld brengen hoe de Verankering van de omliggende steden in Het Groene Woud (de 3^e schil) gerealiseerd moet worden.

C. De Projecten

1. Iedere groep gaat hierna naar de Website www.hetgroenewoud.com kiest "projecten" en zoekt naar de projecten die bij jouw visie passen. Kies hieruit 5 voorbeelden en geef kort aan waarom dit project op de visie past.
2. Tot slot kijk je nog eens naar je gekozen projecten en vergelijk deze met de programmalijnen (blz 9). Geef aan waarom jij vindt dat deze initiatieven topprojecten zijn of niet.

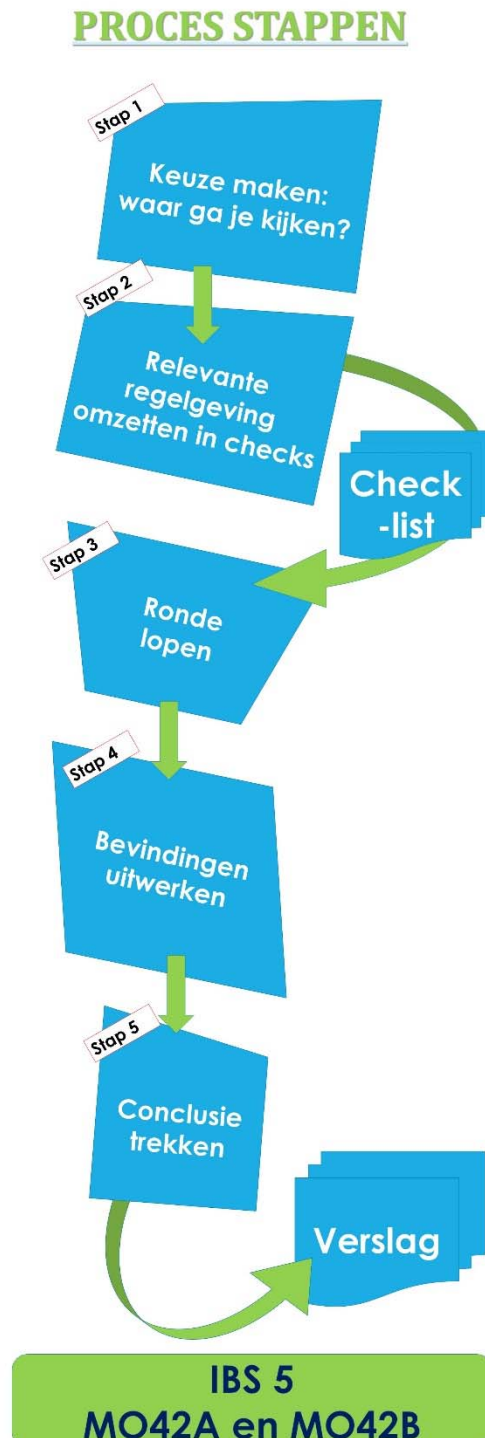

Deel E: Je leefbare wijk, stad of streek

Je hebt nu de verschillende schaal stappen gemaakt en allerlei aspecten op het gebied van de leefbaarheid in kaart gebracht.

Of er sprake is van een leefbare omgeving heeft ook te maken met het feit of de gebruikers van de leefomgeving zich houden aan de regels. Als er een “zootje” van wordt gemaakt, betekent dit over het algemeen dat de leefbaarheid achteruit gaat.

In dit deel ga je onderzoeken of men zich in jouw gebied, of in een bedrijf naar keuze, aan de geldende wet- en regelgeving houdt.

Resultaat

- A. De ontwikkeling van je landschap**
- B. Radardiagram De Leefbare wijk met toelichting en aanbevelingen.**
- C. Je stad: de onderdelen C1 en C2. Overzicht ruimtelijke ontwikkelingen stad en buitengebied.**
- D. Uitwerking van één PPP thema voor een regio/streek.**
- E. Je leefbare wijk, stad of streek**

Weging

Zie de checklist achterin dit document voor het aantal punten wat de deelopdrachten in dit verslag waard zijn.

Onderdeel 2: Portfolio: Zorgvuldig Ruimtegebruik

Om dit IBS te kunnen behalen moet je de hier volgende Treden voldoende afronden. Alle in dit document genoemde Treden vormen samen het 'Portfolio: Zorgvuldig ruimte gebruik' van de IBS Eindtoetsen.

Je maakt een eigen planning om deze Treden tijdig af te werken. Let er op dat Treden die een practicum, excursie o.i.d. omvatten met de hele klas moeten worden gepland. Vanwege materiaalgebruik, busvervoer etc. kunnen deze Treden niet op eigen gelegenheid worden gepland. Je docenten zullen hierover duidelijkheid scheppen in de lessen.

Niet alle Treden zijn evenveel werk. Sommige Treden kun je in een dag afgewerkt hebben, terwijl je voor andere Treden langer bezig zult zijn. Omdat de tijd die een student nodig heeft erg van persoon tot persoon verschilt, is het lastig om een exacte hoeveelheid benodigde uren te geven. We werken daarom met een indicatie systeem van *workload-categorieën*:

Kleine Trede: je bent hier relatief snel mee klaar.

Medium Trede: je bent hier wat langer mee bezig.

Grote Trede: dit is een uitgebreide opdracht waar je relatief lang aan zult werken.

Naast deze iconen zie je soms ook:

Gebiedsbezoek noodzakelijk: als je dit icoon bij een Trede ziet staan betekent dat dat je naar een specifieke locatie moet reizen om de opdracht(en) te kunnen maken.

Treden Portfolio Ruimtelijke Ordening

Inleiding

Al sinds er bewust mensen met hun omgeving bezig zijn, wordt er aan Ruimtelijke Ordening gedaan. “Wat doen we waar en waarom daar?” is een vraag die ons al eeuwen bezighoudt. Vooral nu is het nog zeer actueel. We willen steeds meer en hebben er steeds meer ruimte voor nodig. Het is dus van het grootste belang goede afwegingen te maken om de goede vragen te stellen en het belang van ieders wensen af te wegen. Dat doen we in de Ruimtelijke Ordening wat de basis vormt van dit portfolio en eigenlijk van dit hele IBS.

Doelstelling

Het doel van onze kennismaking met Ruimtelijke Ordening en de WABO is je inzicht te laten krijgen in de afwegingen die gemaakt moeten worden bij het vaststellen van wat wel of niet wenselijk is bij de invulling en het gebruik van onze leefomgeving.

We kijken allereerst naar de historische achtergronden van gebieden waar we ontwikkelingen willen laten plaatsvinden. Daarna brengen we de visies van overheden voor het doelgebied in beeld. Wat wil het rijk, de provincie en de gemeente. Tot slot kun je dan zelf beredeneren of wat jij wilt overeenkomt met de regels die overheden op basis van allerlei argumenten hebben geformuleerd.

Trede 1: Zorgvuldig Ruimtegebruik

Succescriteria IBS 5

- 1.6 Je beschrijft de gewenste ontwikkeling van een gebied aan de hand van structuurvisies op het gebied van ruimtelijke ordening.
- 1.7 Je beschrijft de gewenste ontwikkeling van een gebied op het gebied van milieuaspecten en waterbeheer.

Inleiding

In een gemeente leeft het idee om de provincie te verzoeken in aanmerking te komen voor de ontwikkeling en aanleg van 50 ha terrein voor lichte industriële activiteiten. De gemeenteraad heeft hiertoe besloten en een wethouder heeft jou als ambtenaar ruimtelijke ordening met een eerste onderzoek of quick scan belast.

Waar vind je hiervoor de meest geschikte plaats? Misschien is er die in jouw omgeving helemaal niet. Niet op mijn boerenland, niet in mijn natuur, niet te dicht bij mijn woning, niet op een onbereikbare plaats; je hoort de reacties in verschillende overlegcommissies al: Not In My Back Yard. Maar wat is dan wel een geschikte plaats?

Die beslissing kun je eigenlijk pas nemen als je van verschillende gebieden hun waarden in beeld hebt gebracht en of ze aan de hand daarvan opgeofferd mogen worden voor een andere functie. Je kunt dan een keuze maken welk gebied je voor die andere functie aanwijst. In veel gevallen werden hiervoor in het verleden alleen sociale of economische argumenten gebruikt. Tegenwoordig moet voor een functieverandering van gronden een veel uitvoerigere afweging gemaakt worden.

In de komende Treden breng je een terrein van ca 50 ha in beeld. Je draagt gegevens aan die de waarden van dit gebied kunnen verduidelijken. Hiermee kun je uiteindelijk een waardeoordeel vormen. De ingrepen die er dreigen plaats te vinden kun je daarna vertalen in gevolgen voor de aangetroffen waarden. Dit gebeurt in de praktijk in het zogenaamde Milieu Effect Rapport (MER). Zo ver gaan wij hier niet, onze opdracht bevat slechts de inventarisatie en de waardebepaling en dat doen we in een Quick Scan.

Nu, in deze eerste Trede, beginnen we met het aanwijzen van het perceel, en het opzetten van je quickscan. Ook kijken we vast naar de visies die de gemeente en provincie voor de locatie heeft vastgesteld.

Doelstelling

Je oriënteert je op de toekomstvisies van een gemeente en provincie.

Benodigdheden

Structuurvisie of de Omgevingsvisie van een gemeente en provincie.

Werkwijze

In deze eerste trede ga je met de volgende zaken aan de slag.

- Wat is de hoofdvraagstelling van het onderzoek? Welke subvragen moet je in je onderzoek gaan beantwoorden?
- Welk gebied stel je voor om het industrieterrein aan te leggen? Beschrijf hierbij uitvoerig je argumenten, geef de ligging op een topografische kaart aan.
- Welke (provinciale en gemeentelijke) visies hebben betrekking op je gebied en wat zeggen zij?
- Je bezoekt het gebied en neemt enkele foto's voor je presentatie.

Resultaat

1. Een hoofdvraag en subvragen voor je onderzoek formuleren.
2. Een gekozen gebied met argumenten toegelicht.
3. Een topografisch kaartje van je doelgebied en omgeving.
4. Aanduiding van de visie van gemeente en provincie op je gekozen gebied.
5. Minstens 2 dia's voor je presentatie (hoef je niet in te leveren bij de trede)

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 2: De te voeren WABO-procedure

Succescriteria IBS 5

- 1.8 Je licht toe welke rol een omgevingsvergunning uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) speelt in de ruimtelijke ordening.
- 1.9 Je legt de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning uit op basis van de Wabo.

Inleiding:

Het veranderen van een bestemming is al snel een uitgebreide procedure. Waar dit in de wetgeving terug te vinden is, komt later aan de orde. In deze opdracht ga je je oriënteren op de te voeren toekomstige procedure.

Zonder dat je al precies weet hoe het nieuwe industrieterrein er uit gaat zien, en wat er allemaal aan bedrijvigheid zal gaan plaatsvinden, is het al wel van belang om al eens vooruit te kijken. Op die manier krijg je alvast een beeld over de termijnen die bij een dergelijke procedure gelden.

Doelstelling

Je oriënteert je op de te voeren procedure.

Benodigheden

Structuurvisie of de Omgevingsvisie van een gemeente, WABO-procedure

Werkwijze

In deze trede ga je met de volgende zaken aan de slag.

- Op basis waarvan verwacht jij dat het veranderen van het bestemmingsplan een uitgebreide procedure zal zijn? Zoek het juiste artikel en betreffende wet.
- Bekijk deze WABO-procedure, neem de belangrijkste stappen over en licht per stap, in je eigen woorden toe:
  - o wat moet er in die stap gebeuren?
  - o Wie doet wat?
  - o Termijn/doorlooptijd

Resultaat

- Een grafische voorstelling (blokschema/flowschema) van de uitgebreide procedure met daarbij per stap een uitleg in eigen woorden.

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 3: Onderzoek aan de Eerste Laag.

Succescriteria IBS 5

- 3.1 Je inventariseert de waarden van een gebied volgens de lagenbenadering en de duurzaamheidsaspecten.
- 3.2 Je toetst de haalbaarheid van een bestemmingswijziging van een gebied aan de inventarisatie van de drie lagen en duurzaamheidsaspecten.

Inleiding

In deze tredeopdracht zoek je de waarden van de eerste landschapslaag in je gebied uit.

Bodem en grondwater

Oppervlaktewater

Grootschalige natuur (natuurgebieden)

Kleinschalige natuur (natuurelementen)

Doelstelling

We brengen de biotische en abiotische waarden van het gebied in beeld om deze later in het proces af te wegen tegen het belang van het industrieterrein.

Benodigheden

- Websites en kaarten

Werkwijze

De eerste laag bestaat uit de natuurlijke elementen van een landschap: bodem, water en de natuurlijke vegetatie. Die gaan we hier in beeld brengen.

De onderdelen die je kunt behandelen zijn:

- Geologie: Tot welke geologisch formatie behoort je gebied en wat houdt deze classificatie in?
- Aardkunde: Zijn er in of in de buurt van je doelgebied objecten met aardkundige waarden en zo ja welke en wat is hun betekenis?
- De bodem: Wat zijn de kenmerkende bodemsoorten in je doelgebied? Hoe zijn deze gronden hier terecht gekomen? Wat zijn de belangrijkste eigenschappen van deze grondsoorten? Welke bodemprocessen hebben er plaatsgevonden?
- Het grondwater: Welke grondwatertrappen komen er voor in het gebied en welke waterstanden horen hier bij? Treedt er kwel of infiltratie op?
- Het oppervlaktewater: Welk oppervlaktewater verzorgt de afwatering van je gebied? Tot welk stroomgebied behoort dit water?
- Grootschalige natuur: Welke natuurgebieden liggen er in of in de buurt van je doelgebied? Welke typen natuur (habitats) of bijzondere soorten komen er in voor? Welke status hebben deze gebieden?
- Kleinschalige natuur: Welke natuurlijke elementen komen er in je doelgebied voor?

Nadat je alle onderdelen hebt uitgewerkt maak je de stap naar de waardering.

- Wat betekent al deze verzamelde informatie voor de haalbaarheid van je plan voor het industrieterrein?

Zijn de gevonden zaken:

- Zeldzaam en uniek
- Gaaf, in goede staat
- Passend in deze omgeving

- Moeilijk te vervangen

Maak minstens vier dia's waarin je de gevraagde thema's in beeld brengt en toelicht.

Resultaat

Deze taak levert de volgende zaken op:

- Een beschrijving van de thema's uit de eerste landschapslaag.
- De waardering van de thema's met argumenten.
- Minstens 4 dia's voor je presentatie (hoef je niet in te leveren bij de trede)

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 4: Onderzoek aan de tweede laag

Succescriteria IBS 5

- 3.1 Je inventariseert de waarden van een gebied volgens de lagenbenadering en de duurzaamheidsaspecten.
- 3.2 Je toetst de haalbaarheid van een bestemmingswijziging van een gebied aan de inventarisatie van de drie lagen en duurzaamheidsaspecten.

Inleiding

In de opdracht ga je op zoek naar de ruimtelijke ontwikkelingen die horen bij de Tweede Landschapslaag: de netwerklaag.

Doelstelling

Je hebt een beeld van hoe de infrastructuur in of in de buurt van je doelgebied zich heeft ontwikkeld en wat de huidige situatie is.

Benodigheden

- Websites en kaarten

Werkwijze

De tweede laag bestaat uit de netwerkelementen van een landschap: wegen, waterlopen, leidingen, spoorwegen en vliegverkeer. Die gaan we hier in beeld brengen.

De onderdelen die je kunt behandelen zijn:

- Wegen: welke hoofd- en secundaire wegen zijn er die een relatie hebben met je doelgebied? Hoe lopen zij en op welke wijze zijn zij bereikbaar voor transport van en naar je doelgebied?
- Verkeer algemeen: Hoe is de gemiddelde verkeerssituatie in en rond je gebied wat betreft files, obstakels of andere belemmerende factoren?
- Hoe is het gebied of de directe omgeving met openbaar vervoer bereikbaar?
- Waterlopen: Welke waterlopen zijn er in de buurt die een rol kunnen vervullen als vervoertak?
- (Buis) leidingen: Welke belangrijke leidingen voor olie, gas of chemicaliën liggen er in of in de buurt van het doelgebied? Bevinden er zich hoogspanningsleidingen in het gebied en waar?
- Hoe is het gebied aan te sluiten op het bestaande netwerk van nutsvoorzieningen (water, stroom, riolering, internet, etc.)
- Welke spoorwegen zijn er van belang bij de ontsluiting van je doelgebied? Hoe lopen zij en op welke wijze zijn zij bereikbaar?
- Welke luchthaven zou van betekenis voor je doelgebied kunnen zijn? In welk opzicht hebben vliegbewegingen invloed op je gebied.

Nadat je alle onderdelen hebt uitgewerkt maak je de stap naar de waardering. Wat betekent al deze verzamelde informatie voor de haalbaarheid van je plan voor het industrieterrein? Zijn de gevonden zaken in enig opzicht belemmerend of voordelig voor je planopzet? Licht je afweging uitgebreid toe

Maak minstens vier dia's waarin je de gevraagde thema's in beeld brengt en toelicht.

Resultaat

Deze taak levert de volgende zaken op:

1. Een beschrijving van de acht thema's uit de tweede landschapslaag
2. Waardering van de thema's en inschatting van de haalbaarheid voor het plan.
3. Minstens 4 dia's voor je presentatie (hoef je niet in te leveren bij de trede)

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 5: Onderzoek aan de derde laag

Succescriteria IBS 5

- 3.1 Je inventariseert de waarden van een gebied volgens de lagenbenadering en de duurzaamheidsaspecten.
- 3.2 Je toetst de haalbaarheid van een bestemmingswijziging van een gebied aan de inventarisatie van de drie lagen en duurzaamheidsaspecten.

Inleiding

In de opdracht ga je op zoek naar de ruimtelijke ontwikkelingen die horen bij de Derde Landschapslaag: de bewoningslaag.

Doelstelling

Je hebt een beeld van hoe bewoning en andere gebruiken in of in de buurt van je doelgebied zich hebben ontwikkeld en wat de huidige situatie is.

Benodigheden

Gebruik www.ruimtelijkeplannen.nl

Werkwijze

De derde laag bestaat uit de bewoningselementen van een landschap: cultuurhistorie, wonen, werken, recreatie en landschap. Die gaan we hier in beeld brengen.

De onderdelen die je kunt behandelen zijn:

1. Cultuurhistorie: Welke monumenten bevinden zich in je doelgebied? Zijn er monumentale groene elementen en zo ja welke? Welke bijzondere historisch geografische elementen of vlakken kun je aantreffen? Wat is de archeologische verwachtingswaarde?
2. Wonen: Welke stedelijke structuren zijn er in of in de nabijheid zoals, woonwijken, winkelcentra, uitgaansmogelijkheden, etc.?
3. Voorzieningen: Welke scholen, verzorgingscentra of andere dienstverleningsactiviteiten zijn er in de buurt? Welke sportaccommodaties liggen er in of in de nabijheid van je doelgebied?
4. Werken: Welke industriegebieden liggen er in de buurt? Wat is je visie op de invulling met industriële activiteiten van je doelgebied? Welke vervoersbewegingen zal de ontwikkeling van je industrieterrein te weeg brengen? Welk landbouwactiviteiten in de omgeving zijn van invloed op de kwaliteit van het leefmilieu in je gebied?
5. Recreatie: Welke sportaccommodaties liggen er in of in de nabijheid van je doelgebied? Welke dag- en verblijfsrecreatie accommodaties of parken vind je in de omgeving?
6. Landschap: Hoe zou je het landschap willen omschrijven: open of besloten, natuurlijk of productief, authentiek of kunstmatig? Is er een bijzondere landschapsstatus en zo ja welke? Koppel dit aan de ontwikkeling van het gebied in de laatste 10.000 jaar.

Nadat je alle onderdelen hebt uitgewerkt maak je de stap naar de waardering. Wat betekent al deze verzamelde informatie voor de haalbaarheid van je plan voor het industrieterrein? Zijn de gevonden zaken in enig opzicht belemmerend of voordelig voor je planopzet? Licht je afweging uitgebreid toe

Resultaat

Deze taak levert de volgende zaken op:

1. Een beschrijving van de zes thema's uit de derde landschapslaag
2. De waardering van de thema's en de inschatting van de haalbaarheid van je plan.
3. Minstens 4 dia's voor je presentatie (hoef je niet in te leveren bij de trede)

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 6: Onderzoek aan de duurzaamheid laag

Succescriteria IBS 5

- 3.1 Je inventariseert de waarden van een gebied volgens de lagenbenadering en de duurzaamheidsaspecten.
- 3.2 Je toetst de haalbaarheid van een bestemmingswijziging van een gebied aan de inventarisatie van de drie lagen en duurzaamheidsaspecten..

Inleiding

In de opdracht ga je op zoek naar aspecten van duurzaamheid (People, Profit, Planet).

Doelstelling

Je hebt een beeld van duurzame aspecten in of in de buurt van je doelgebied en je kunt de Duurzaamheidsladder gebruiken.

Benodigheden

Gebruik www.ruimtelijkeplannen.nl

Werkwijze

De duurzaamheid laag bestaat uit de volgende elementen: veiligheid, gezondheid, toekomstgerichtheid, economie, ruimtegebruik en de impact van je plan op een andere plaats.

De onderdelen die je kunt behandelen zijn:

1. Veiligheid: Welke risico's zouden de nieuwe bedrijven voor de leefomgeving kunnen opleveren? Zijn er overstromingsrisico's en zo ja welk? In welk opzicht is het vervoer van gevaarlijke stoffen een risico?
2. Gezondheid: Kunnen er door emissies naar bodem, lucht of water gezondheidsrisico's optreden en zo ja welke? In welk opzicht zou geluidsoverlast tot gezondheidsproblemen kunnen leiden?
3. Toekomstgerichtheid: In welk opzicht levert het nieuwe bedrijventerrein een bijdrage aan de klimaatproblematiek?
4. Economie: Welke impact heeft het nieuwe bedrijventerrein op de economische ontwikkeling van de stad of het dorp? Hoe schat je de kosten van realisatie in als het op jouw gekozen locatie wordt aangelegd? Heeft de aanleg van het bedrijventerrein invloed op de financiële waardering van de omgeving (bv woningen) en zo ja hoe?
5. Ruimtegebruik: Zijn er andere gebruiksvormen te combineren met het terrein en zo ja welke? Welke invloed heeft de aanleg op de beleving van de omgeving? Denk aan de Duurzaamheidsladder voor verstedelijking!
6. Impact elders: In welk opzicht heeft de aanleg van het bedrijventerrein invloed op positieve of negatieve ontwikkelingen op een andere plaats? Denk hierbij aan arbeidsplaatsen, gebruik van grondstoffen, afvalproblemen, etc.

Nadat je alle onderdelen hebt uitgewerkt maak je de stap naar de waardering. Wat betekent al deze verzamelde informatie voor de haalbaarheid van je plan voor het industrieterrein? Zijn de gevonden zaken in enig opzicht belemmerend of voordelig voor je planopzet? Licht je afweging uitgebreid toe.

Resultaat

Deze taak levert de volgende zaken op:

1. Een beschrijving van de zes thema's uit de duurzaamheid laag
2. De waardering van de thema's en de inschatting van de haalbaarheid van je plan.
3. Minstens 4 dia's voor je presentatie (hoef je niet in te leveren bij de trede)

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 7: Bestemmingsregels

Succescriteria IBS 5

4.1	Je licht toe welke rol een omgevingsvergunning uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) speelt in de ruimtelijke ordening.
4.2	Je legt de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning uit op basis van de Wabo

Inleiding

Voor de realisatie van je plan zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden in industrieterrein. Om je hierop voor te bereiden gaan we de regels voor een vergelijkbaar terrein nader bestuderen

Doelstelling

Je hebt inzicht in de regelgeving die volgens het bestemmingsplan voor specifiek terreinen geldt.

Benodigheden

Gebruik www.ruimtelijkeplannen.nl

Werkwijze

Zoek op de juiste website naar een bestemmingsplan van een industrieterrein.

1. Om welk industrieterrein gaat het? In welke gemeente?

Je vindt hier onder andere in de bestemmingsomschrijving wat we onder een bedrijventerrein moeten verstaan. Wat mag er allemaal gevestigd zijn.

Beantwoord de volgende vragen en geef aan waar je het antwoord gevonden hebt:

2. Mag er op het terrein een woning gebouwd worden? Welke aanvullende eisen zijn er gesteld?

3. Mag er een kantoor of detailhandel gevestigd worden? Welke aanvullende eisen zijn er gesteld?

Een ander artikel gaat over de bouwregels.

4. Is er een maximale bouwhoogte vastgesteld voor het bedrijfsgebouw? Hoe groot is die?

5. Indien er bedrijfswoningen zijn toegestaan, omschrijf dan een belangrijk bouwvoorschrift.

6. Mogen de bedrijfsgebouwen reclame uitingen aan de straat hebben? Zo ja, welke eisen zijn hier aan gesteld?

7. Zijn er Nadere Eisen gesteld aan het bouwen op het industrieterrein gesteld? Zo ja, welke en welk doel dienen die?

Daarnaast zijn er nog gebruiksregels

8. Noem twee gebruiksregels die strijdig zijn met de bestemming Bedrijventerrein.

Tot slot kunnen er nog artikelen met een andere strekking worden opgenomen.

9. Geef een voorbeeld van een dergelijk andersoortig artikel.

10. Wie is bevoegd om wijzigingen in deze artikelen aan te brengen?

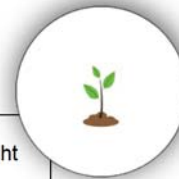
Resultaat

Deze taak levert de volgende zaken op: Antwoorden op de 10 gestelde vragen

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 8: De reguliere procedure

Succescriteria IBS 5

4.1	Je licht toe welke rol een omgevingsvergunning uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) speelt in de ruimtelijke ordening.
4.2	Je legt de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning uit op basis van de Wabo

Inleiding:

In deze Trede gaan we specifiek kijken naar het verloop van een reguliere procedure in het kader van de WABO.

Doelstelling:

Na deze trede heb je inzicht gekregen in de reguliere procedure en de belangrijkste verschillen met de uitgebreide procedure.

Werkwijze:

Op het moment dat een industrieterrein mogelijk wordt gemaakt (als na een uitgebreide procedure het bestemmingsplan is aangepast en het project is goedgekeurd), gaan bedrijven zich vestigen. Per bouwwerk zal getoetst moeten worden of dit kan. Hier wordt normaal gesproken een reguliere procedure voor gevoerd.

De eerste vraag die dan beantwoord moet worden is, of er überhaupt sprake is een gebouw volgens de wet. Zoek eens uit voor de volgende voorbeelden:

- of er sprake is van een *gebouw*, en
- of je een vergunning moet aanvragen of dat je aanvraag vergunningsvrij is. Gebruik hierbij Bijlage II de artikelen 2, 3, 3a, 4, 4a, 5, 6 en 7 Bor.
  1. Een carport
  2. Een container
  3. Een tuinschuurtje
  4. Een erfafscheiding
  5. Een urinoir (pispaal)

Daarna werk je het volgende uit in tenminste 2 dia's:

- Bekijk de reguliere WABO-procedure (zie ook de theoriebundel Omgevingsrecht), neem de belangrijkste stappen over en licht per stap, in je eigen woorden, toe:
  - o Wat moet er in die stap gebeuren?
  - o Wie doet wat?
  - o Termijn/doorlooptijd
- Licht toe wat de grote verschillen zijn met de uitgebreide procedure als het gaat om *bezwaarprocedures*, *zienswijzen*, en *doorlooptijden*.

Resultaat

- Een uitwerking van de 5 voorbeelden: is het een gebouw, en mag het vergunningsvrij? Geef aan waarom wel/niet.
- Een grafische voorstelling (blokschema/flowschema) van de reguliere procedure met daarbij per stap een uitleg in eigen woorden.
- De grote verschillen met een uitgebreide procedure voor wat betreft *bezwaarprocedures*, *zienswijzen*, en *doorlooptijden*.

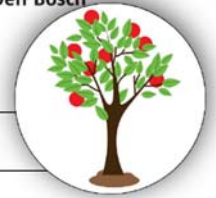
Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Trede 9: Evaluatie en Advies

Succescriteria IBS 5

3.4 Je adviseert het bevoegd gezag over de kansen om een project te realiseren

Inleiding

Nadat je alle zaken hebt afgewogen kun je tot een advies komen.

Doelstelling

Je hebt inzicht in de regelgeving die volgens het bestemmingsplan voor specifiek terreinen geldt.

Benodigheden

Gebruik www.ruimtelijkeplannen.nl

Werkwijze

Beredeneer of op het door jou in eerste instantie gemaakte keuzegebied op een verantwoorde wijze een industrieterrein ontwikkeld kan worden. Weeg hiertoe de argumenten uit de verschillende onderzochte lagen tegen elkaar af.

Maak een power-point presentatie over de treden 1, 3, 4, 5 en 6 waarin je de quick scan aan de gemeenteraad kan presenteren. Je brengt hierin de voor en nadelen van de aanwijzing naar voren. Het aantal te gebruiken dia's staat al bij de eerdere Treden aangegeven. Probeer bij dit aantal in de buurt te blijven. Meer dia's maakt je verhaal niet altijd beter.

Resultaat

Deze taak levert een PowerPointpresentatie op met het aantal dia's wat bij de betreffende trede is aangegeven. Je hoeft voor deze trede dus geen tekst in te leveren. Wel zul je in de dia's alle feedback op de vorige Treden moeten verwerken.

De presentaties zullen rond week 9 worden gepland zodat niet alles op de Toetsweek aankomt.

Weging

Zie hiervoor het schema op het einde van de tredenopdrachten

Deadlines voor het inleveren van de Treden & Verslag

Week	Bijzonderheden	Starten met	Inleveren
46		Uitleg verslag (Stad tot Streek) Trede 1 en 2	
47		Trede 3	Trede 1
48		Trede 4 en 5	Trede 2 en 3
49		Trede 6	Trede 4 en 5
50		Trede 7	Trede 6
51		Uitleg presentaties (trede 9)	Trede 7
52	<i>Kerstvakantie</i>		
53	<i>Kerstvakantie</i>		
1		Trede 8	Trede 8 Trede 9 (presentaties deel1)
2	Excursie Groene Woud		Trede 9 (presentaties deel 2)
3			Verslag inleveren
4	Toetsweek		

Checklist Verslag en Portfolio met Treden

	Titel / onderwerp	Punten (max)
Verslag		
	A Landschap	10
	B Wijk	25
	C Stad	20
	D Streek	15
	E Leefbare wijk, stad streek	30
	TOTAAL	100

Portfolio		
Trede		
1	Zorgvuldig Ruimtegebruik (definitieve keus)	10
2	De te voeren WABO-procedure	10
3	Onderzoek aan de eerste laag	10
4	Onderzoek aan de tweede laag	10
5	Onderzoek aan de derde laag	10
6	Onderzoek aan de Duurzaamheid laag	10
7	Bestemmingsregels	10
8	De reguliere procedure	10
9	Evaluatie en advies (de presentatie)	20
	TOTAAL	100

Bijlage: Algemene inlevereisen voor schriftelijk werk

Bij de Milieu-opleidingen van Helicon MBO Den Bosch hanteren wij een aantal inlevereisen bij alle vormen van schriftelijke rapportage. Zo zorgen we ervoor dat jouw werk goed leesbaar en begrijpelijk is.

Op basis van onderstaande punten wordt vastgesteld of een verslag nagekeken kan worden. Als niet is voldaan aan deze voorwaarden krijg je nog geen resultaat (cijfer). Hierdoor kan het zijn dat je bijv. je IBS niet kunt afronden, totdat je wel aan de eisen hebt voldaan.

Inlevereis	Voldaan?
Titelpagina <ul style="list-style-type: none"> - Titel project - Je eigen naam - Naam school, opleiding, klas - Inleverdatum - Voor wie is het bestemd - naam/namen docent(en)? 	
Voorwoord <ul style="list-style-type: none"> - Korte reflectie: hoe heb je het werken aan deze opdracht ervaren? Denk ook aan samenwerking. 	
Inhoudsopgave <ul style="list-style-type: none"> - Automatisch gegenereerd. 	
Inleiding <ul style="list-style-type: none"> - Korte omschrijving van de opdracht. Neem de lezer mee. - Waar gaat het over (inhoudelijk), en in welk kader is de opdracht gemaakt? - Wat krijgen we te lezen (opbouw/structuur)? 	
Paginanummering	
Afbeeldingen en tabellen voorzien van onder-/bovenschrift <ul style="list-style-type: none"> - Automatisch gegenereerd. 	
Bronvermelding <ul style="list-style-type: none"> - APA, zowel in de tekst als in een literatuurlijst. 	
Lettertype maximaal 11 punten	
Tekst is op 3F niveau <ul style="list-style-type: none"> - Zie de volgende pagina voor een toelichting hierop. 	

TOELICHTING bij 'Tekst is op 3F niveau'	Voldaan?
<p>Taal: Afstemming op doel</p> <ul style="list-style-type: none"> - De geschreven teksten zijn afgestemd op het doel (bijv. adviseren, informeren, overtuigen) 	
<p>Taal: Afstemming op publiek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is sprake van zakelijk taalgebruik dat aansluit op het niveau van het publiek en op de situatie. 	
<p>Taal: Samenhang</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zinnen en alinea's zijn verbonden door verbindingswoorden; - Verwijzingen zijn duidelijk; - Tekstverbanden als oorzaak-gevolg, voor- en nadelen, conclusie, duidelijk en zichtbaar; - De gedachtelijn is over het algemeen consequent en logisch. 	
<p>Taal: Woordgebruik en woordenschat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het woordgebruik is gevarieerd; storende herhalingen komen zelden voor. - De woordkeuze is passend; een enkele fout wordt weleens gemaakt. - Voorzetsels zijn goed gebruikt. 	
<p>Taal: Spelling, interpunctie en grammatica</p> <ul style="list-style-type: none"> - De meeste spellingsregels zijn correct toegepast; een enkele fout komt nog voor bij weinig voorkomende woorden; - De werkwoordspelling wordt beheerst; - Interpunctie is juist toegepast; - De meeste zinnen zijn grammaticaal correct; fouten komen beperkt voor en tasten de begrijpelijkheid niet aan. 	
<p>Taal: Leesbaarheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teksten zijn geschreven met een heldere en zichtbare structuur; - Er zijn witregels, alinea's en/of kopjes gebruikt; - Langere teksten zijn verdeeld in paragrafen; - De lay-out past bij het doel en publiek. 	